

Byla jsem na vernisáži výstavy mladých holandských malířů — a tady přednášela herečka Gabriela Vránová krásné verše . . . O pauzách, které mezi jejími vystoupeními nastaly, si volně povídala — francouzsky! s pořadatelem i hosty. Střih! Jiná situace: Herečka Gabriela Vránová jako porotkyně při volbě miss vína v Brně. Střih! Je před velikonoce — rozhlasový pořad . . . Herečka Gabriela Vránová „vaří“ podle svých receptů, chrlí jeden za druhým, jeden originálnější než druhý. Střih! Herečka Gabriela Vránová zpívá lidovky . . . Střih! . . . jako pedagožka na konzervatoři na DAMU. Střih! . . . vypráví romské pohádky . . . Střih! . . . píše jeden ze svých četných novinových fejetonů . . .

Mohlo by se pokračovat: Žena mnoha tváří, mnoha podob, mnoha zájmů, nepřebírného citového života vůči všemu krásnému, poetickému, lidskému . . . Tohle zdaleka nejsou všechny činnosti herečky ze souboru Divadla na Vinohradech Gabriely Vránové.

• Která z těchto „rolí“ je vám v poslední době nejbližší?

To všechno dělám ráda, ke všemu mám nějaký vztah. A všechno prožívám vždycky, hlavně a nejvíc, když se to právě odehrává . . . Ať už je to společné představení s mými konzervatoristy a s Martinem a Mirkem Zoumarovými v pořadu k výročí Komenského, nebo moje monodrama Sladké tajemství života od Arnolda Weskera, které přeložil Saša Jerie. Mimo chodem, tohle vyznání tří žen, každé jiné a z jiného prostředí, je tak zajímavé, že by sneslo i vysílání v televizi.

• Vy také píšete. Jak jste se k psaní dostala?

Byla jsem vyzvána nynější šéfredaktorkou týdeníku Naše rodina. Mluvila tak samozřejmě o tom, že jí mám odevzdat nějaký fejeton, že jsem ho nakonec napsala. Dnes už je jich skoro na knížku.

• Hry nepíšete?

Dramatický tvar jsem zatím nezkoušela, ale příznám se, mám do toho chuť. Náměty by byly.

• Jste na jedné straně velmi křehká, poetická, ale přitom tak nějak zemitá. Zpíváte s temperamentem moravské a jiné písničky, ovládáte všelijaké kuchařské recepty včetně maďarských a slovenských . . . Kde vlastně máte kořeny?

Narodila jsem se na Slovensku. Žila jsem tam, pravda jen dva měsíce, ale dobré viem po slovensky, veď moja mama je Slovenka. Tedy?! Její maminka byla Maďarka, otec mé babičky Chorvat, chorvatský notář. Jeho žena byla Vídeňka, jmenovala se Augustich, její maminka se narodila v Rouchovanech u Znojma a babička pocházela z Vladislavi. Takže se to asi přes páté koleno vrací na Moravu.

Vždycky jsem ale zdůrazňovala, že dědeček byl čistý Slovák, než jsem se had tím ovšem zamyslela. Jakýpak Slovák?! Vždyť se jmenoval Schottert. V 18. století přišli na Slovensko bavorští řemeslníci a tam asimilovali. Ale tatínek byl Moravák od x-tého kolena. Narodil se v Rašovicích u Slavkova a vyrostl v dědině Korytná, na pomezí Slovenska.

Byl to krásný zážitek, když mě tam někdy v 70. letech vzal s sebou. Přijeli jsme do Korytné a v každé chalupě nás přinutili zastavit se a napít slivovice. Nic nepomáhaly moje výmluvy, že řídím.

Tatínek Korytnou miloval a také jí vě-

SLADKÉ TAJEMSTVÍ ŽIVOTA

paní

Gabriely Vránové

Herecká profese
je stálý boj
a člověk by si neměl nikdy
dovolit složit zbraně . . .

Tatínek Korytnou miloval a také jí věnoval několik básní. Byl středoškolský profesor češtiny, literatury a francouzštiny. Byly jsme čtyři děti. Já jsem druhá. Nejstarší bratr, vědecký pracovník na lesnické fakultě v Brně, umřel před dvěma lety. Státník, druhý bratr, teď soukromník,

je zemědělský ekonom. Držíme mu palce. Sestra Miriam Vránová je původně taky herečka. Hrála v Brně ve Státním divadle, ale před osmi lety emigrovala. Dnes žije v San Francisku a je kosmetičkou. Hrozně si vážím toho, že Miriam ani týden nežila v Americe z podpory. Dělal cokoli —

umývala nádobí, dělala servírku, ošetřovala staré lidi . . . šla tam už s tím, že se k divadlu nedostane. To vyjadřuje naši povahu. Já jsem podobně adaptabilní, ale ani dnes, ani před lety bych nechtěla žít bez divadla.

Rodiče nám všem nakonec dali vysokoškolské vzdělání. Až po letech jsem pochopila, jak obtížné to pro ně v letech diskriminace bylo, protože jsme byli katolická rodina, navíc s tou komplikací, že kantorská. Tatínkův bratr, kněz, byl jedenáct let vězněn. Tatínek musel jít učit na ZŠ a máma musela velice zabrat, abychom to všechno zvládli. Ale nahrazovali nám to jinak, neměli jsme pocit, že se nám daří zle. Naučili jsme se všichni o všechno se sami zasloužit, od nikoho jsme nic nedostali. Když jsem přišla do Prahy, bydlela jsem čtyři a půl roku v dílnách divadla na Vinohradech, až pak jsem dostala možnost koupit si dvougaroniéru. A první auto jsme si pořídili, když mi bylo 33 let.

• Jak pocítujete od revoluce změny v herecké profesi?

Nemám pocit, že by se v herecké profesi mnoho změnilo. Když se teď mluví o tzv. jistotách, o které se přišlo, já se tomu divím. My, herci, jsme byli zvyklí vždycky strašně dřít. Tato profese podle mého názoru nikdy moc jistot neskýtala a platí: jednou jsi dole, jednou nahoře. Vždycky jsem do každé, i sebemenší role šla naplno a chápala ji tak, že pokaždé obhajují profesi. Objela jsem Čechy a Moravu, hodně i Slovensko, s pořady poezie, s monodramaty, se vším možným — mnohdy zadarmo, často za málo peněz. Herec vždycky nese svou kůži na trh, a to nejen prostřednictvím svých rolí! Je to boj, avšak je třeba mít ještě štěstí. A to je možná to, co je teď horší, že musíte mít víc štěstí setkat se s tím pravým člověkem, který vám pomůže zrealizovat vaše plány.

• Jak se díváte na vpád méněhodnotné západní kultury?

Jsem přesvědčena, že je to přechodné. Fakt je, že jsem před časem listovala ve filmovém programu (v dubnovém, pozn. red.) a nebyl tam v premiérách jiný film než americký. Předtím jich bylo méně a byly vesměs kvalitní. Teď je tu bohužel všechno možné.

• Co si myslíte jako herečka o příležitostech v reklamách?

Averzi nemám, ale zatím asi nějaký komplex. Ostatně nejsem sama. Hovořila jsem s jednou paní z agentury a ona mi říkala: Přece vám nebo paní Hlaváčové nedám nabídku na Vizír! Vidíte. U nás je to zatím jenom kšeft. A v našem povědomí už od dob Tylových spojujeme herectví s osvětou, byla to záležitost etiky, ne kšeftu, jako někde jinde. Polské herectví např. vzniklo na hradech a zámcích, ale naše v hospodě a v kočovných společnostech, z chudých vzdělanců, kteří dál národ vzdělávali . . . V nás to je a tradici jen tak nevmýtíte.

• Budou naši herci schopni hrát brzy ve světě?

Určitě to nějakou dobu potrvá, přestože máme skvělé, špičkové herce. Nikdy nezapomenu na Jirku Pleskota, jak byl našťvaný, když viděl film Na Zlatém jezeře. Divila jsem se. Tobě se to nelíbilo? Vždyť to byl takový milý, krásný film. A on na to: Líbil, právě proto, že se mi líbil, ale já jsem si dovedl představit, že stejně výborní jako Fonda a Hepburnová by byli například Voska s Medřickou. A to není jen jazyková bariéra, ale ta železná opona, za kterou jsme byli.

• Rozumíte si při takových tématech se svým mužem-matematikem?

Můj muž je matematik, ale i hudebník. A rozumíme si ohromně; zaplaťpánbůh. Ale musím přiznat, že on je rozhodně v životě tolerantnější než já. Tolerance je strašně velká věc . . .

• Seznámili jste se přes matematiku, nebo prostřednictvím hudby?

Přes jeho bratra, mého kolegu v Divadle na Vinohradech, Jaroslava Kepku.

• Syn Ondřej hraje divadlo. Zajímala ho taky někdy matematika?

Velice. Zdědil matematické nadání po tátovi. Dneska miluje herectví a je zaujat režii. Právě nedávno odevzdal diplomku, ukončil AMU — obor herectví a byl přijat na filmovou režii na FAMU.

Text a foto NORA IRMANQVÁ